

i elaborar una història manipulada. Els capítols dedicats al protagonista, contats des de la segona persona (I, IV, VII i IX), alternen amb els capítols dedicats a entrevistes amb testimonis de fets històrics (II, V, VIII) i amb els dedicats a contar escenes d'una infantesa i iniciació a la vida (III, VI i IX), els actors de les quals són una mena d'*alter ego* del protagonista (sembla que es tracta de la dramatització d'un company d'escola), que, potser en aquests fragments comença ja a construir la seva pròpia novella. Una relació triàdica els nivells de la qual s'imbriquen de manera progressiva fins a fondre's, encara que de manera parcial, en el capítol IX. És clar que aquesta estructuració rigorosa no supleix la relativa pobresa de les anècdotes emprades per l'autor, les millors de les quals són a la sèrie dedicada a la infantesa i les pitjors a la sèrie corresponent al protagonista (és una relliscada cap a la carrincloneria la seva relació amb la periodista-viatgera); algunes de les històries de la sèrie bèl·lica (del

tot reals, val a dir) podrien haver estat més aprofitades, condicionades com estan per la tècnica de l'entrevista. Un altre problema és el llenguatge: els escriptors valencians s'enfronten amb dificultats gravíssimes, una de les més importants de les quals és aconseguir un llenguatge narratiu ric, flexible, viu i actual. Piera adopta, i s'arrisca molt, diversos registres al llarg de la novella, i obté, és cert, resultats valuosos, però és de justícia constatar alguns titubeigs i solucions discutibles (fins en l'ortografia). *Rondalla del retorn*, altrament, deu molt a *Señas de identidad*, de Juan Goytisolo, en la tècnica, en la selecció d'anècdotes i d'arguments; però en pretén fer una adaptació genuïna i ho aconsegueix en part. El cert és que superar el model era prou difícil i, a més, les dificultats a resoldre en la mateixa novella eren tan grans que, satisfactòria com és a trossos la novella, no podem considerar-la, tanmateix, reeixida completament.

ENRIC SULLÀ

Joan RENDÉ: *Sumari d'homicida*. Barcelona, Selecta, 1978. (Col·lecció «Antílop», núm. 18.) 170 ps.

Joan Rendé (Barcelona 1943) ha obtingut amb la seva primera publicació, *Sumari d'homicida*, el Premi Víctor Català 1977. El llibre és un aplec de set contes i una novella breu que presenten la característica comuna de situar l'acció dins de les coordenades del fantàstic. Rendé aborda els seus temes des d'una perspectiva desafectada i distant, irònica en suma, la qual cosa li permet d'obtenir efectes còmics o grotescs quan li convé, a més de facilitar-li el control d'uns materials narratius poc estables. Sol inclinar-se cap a un tractament bonhomí, tendent a provocar el riure, per la qual cosa és tan eficaç la distorsió hiperbòlica, la deformació deliberada o la facècia excessiva: és el cas, per exemple, de *Mort d'amor a Maó* (allò que l'amant estima és el perfum d'una noia i no la noia en qüestió), *L'ocàs d'una verge vestida* (una noieta mor ofegada per un vestit que la ceneix massa) o *Notícia succincta d'assaig de fi de món* (una profecia que esdevé certa en fer-se pública i causar l'efecte que precisament volia impedir). En aquests contes podríem detectar models usats per Trabal, Jordana o, més a prop, Calders i fins Perucho, tota una línia prou remarcable dins de la narrativa catalana; però hi hauríem d'afegir la Mercè Rodoreda d'alguns dels contes recollits a *La meua Cristina*, sobretot aquells on elabora la temàtica de les transformacions o de les bruixes: s'hi atansa *El viatge etern* (història d'un home que, anulat el temps, cau dins d'una sèndria per no sortir-ne). És

diferent el *Tractat de cavalleria*, una mena de faula en la qual gossos i cavalls comparteixen una saviesa insòlita per als humans. El conte que més s'acosta al terrible, una altra vena del llibre, és *La mala fi de la senyora Calamanda Boixallops*, on el protagonista ens conta com participa a transportar el taüt de la mencionada i descomunal senyora i els fets increïbles que s'esdevenen durant el breu trajecte fins el moment en què pren una decisió tremenda: engegar el taüt escales avall; el conte recull i elabora uns fets més o menys quotidians però els deforma i exagera fins al punt de convertir-los en una monstrositat. *Berta i els penjats* és el text més llarg i el que ofereix uns materials més diversos: sense voler provocar por, és la història d'una maledicció de conseqüències fatals per a la protagonista i els infortunats que hi tenen tracte; és un conte que, sobre una idea interessant, presenta falles de construcció i composició. En conjunt, una obra en la qual és palesa l'ambició de l'autor, que ha volgut treballar el món del fantàstic, ple de dificultats, que no sempre ha pogut superar; una certa falta d'habilitat al moment de construir, un llenguatge correcte però poc adequat a les històries narrades i un sentit de l'ineplorable ingenu i no gaire elaborat (en un terreny en què la subtilitat és gairebé obligada) són reserves que cal formular davant d'aquesta obra.

ENRIC SULLÀ